

Zbornik sudske prakse

Spojeni predmeti C-168/16 i C-169/16

Sandra Nogueira i dr.
protiv
Crewlink Ireland Ltd
i

Miguel José Moreno Osacar
protiv
Ryanair Designated Activity Company

(zahtjevi za prethodnu odluku koje je uputio cour du travail de Mons (Radni sud u Monsu))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Sudska nadležnost – Nadležnost u području pojedinačnih ugovora u radu – Uredba (EZ) br. 44/2001 – Članak 19. stavak 2. točka (a) – Pojam ‚mjesto u kojemu zaposlenik obično obavlja posao‘ – Zračni sektor – Članovi posade – Uredba (EEZ) br. 3922/91 – Pojam ‚domaća baza‘”

Sažetak – Presuda Suda (drugo vijeće) od 14. rujna 2017.

1. *Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Sudska nadležnost i izvršenje sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima – Uredba br. 44/2001 – Odredbe te uredbe kvalificirane istovjetnima onima u Briselskoj konvenciji – Tumačenje spomenutih odredaba u skladu sa sudskom praksom Suda koja se odnosi na Konvenciju – Nadležnost u području pojedinačnih ugovora u zapošljavanju – Pojam mjesta u kojemu zaposlenik obično obavlja posao ili mjesta u kojemu se nalazi poslovna jedinica koja ga je zaposlila – Autonomno tumačenje – Uzimanje u obzir odgovarajućih odredbi iz Rimske konvencije – Dopuštenost*

(Rimska konvencija od 19. lipnja 1980., preambula; Uredba Vijeća br. 44/2001, čl. 19. t. 2.)

2. *Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Sudska nadležnost i izvršenje sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima – Uredba br. 44/2001 – Nadležnost u području pojedinačnih ugovora u zapošljavanju – Pojam mjesta u kojemu zaposlenik obično obavlja posao – Široko tumačenje*

(Uredba Vijeća br. 44/2001, čl. 19. t. 2. podt. (a))

3. *Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Sudska nadležnost i izvršenje sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima – Uredba br. 44/2001 – Nadležnost u području pojedinačnih ugovora u zapošljavanju – Pojam mjesta u kojemu zaposlenik obično obavlja posao – Određivanje u slučaju obavljanja posla u nekoliko država članica – Radni odnosi u prijevoznom sektoru – Kriteriji za određivanje spomenutog mjesta*

(Rimska konvencija od 19. lipnja 1980., čl. 5. t. 1.; Uredba Vijeća br. 44/2001, čl. 19. t. 2. podt. (a))

4. *Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Sudska nadležnost i izvršenje sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima – Uredba br. 44/2001 – Nadležnost u području pojedinačnih ugovora u zapošljavanju – Pojam mjesta u kojemu zaposlenik obično obavlja posao – Postupak koji je pokrenuo član posade zračnog prijevoznika ili član posade koji mu je upućen na rad – Pojam koji se ne može poistovjetiti s pojmom domaće baze u smislu Priloga III. Uredbi br. 3922/91 – Pojam domaće baze koji može biti važan indicij za određivanje spomenutog mjesta*

(Uredbe Vijeća br. 3922/91, Prilog III., i br. 44/2001, čl. 19. t. 2. podt. (a))

5. *Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Sudska nadležnost i izvršenje sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima – Uredba br. 44/2001 – Nadležnost u području pojedinačnih ugovora u zapošljavanju – Pojam mjesta u kojemu zaposlenik obično obavlja posao – Postupak koji je pokrenuo član posade zračnog prijevoznika ili član posade koji mu je upućen na rad – Mjesto koje se ne može poistovjetiti s područjem države članice čiju državnu pripadnost imaju zrakoplovi tog zračnog prijevoznika*

(Čikaška konvencija od 7. prosinca 1944., čl. 17.; Uredba Vijeća br. 44/2001, čl. 19. t. 2. podt. (a))

1. Vidjeti tekst odluke.

(t. 45.-48., 55., 56.)

2. Vidjeti tekst odluke.

(t. 57.)

3. Kada je riječ o ugovoru o radu koji se izvršava na području nekoliko država ugovornica, u nedostatku stvarnog središta poslovnih aktivnosti zaposlenika iz kojeg obavlja većinu svojih obveza prema poslodavcu, Sud je presudio da članak 5. točku 1. Briselske konvencije – s obzirom na potrebu utvrđivanja mjesta s kojim je spor najznačajnije povezan radi određivanja suca koji je u najboljem položaju za odlučivanje kao i s obzirom na potrebu osiguranja odgovarajuće zaštite radnika kao slabije ugovorne strane te izbjegavanja situacije u kojoj postoji mnoštvo nadležnih sudova – treba tumačiti na način da se odnosi na mjesto u kojem ili iz kojeg zaposlenik stvarno ispunjava većinu svojih obveza prema poslodavcu. Stoga u takvim okolnostima pojam „mjesto u kojemu zaposlenik obično obavlja posao”, sadržan u članku 19. točki 2. podtočki (a) Uredbe Bruxelles I, treba tumačiti na način da se odnosi na mjesto u kojem ili iz kojeg zaposlenik stvarno ispunjava većinu svojih obveza prema poslodavcu.

U predmetnom slučaju sporovi iz glavnih postupaka odnose se na radnike zaposlene kao članovi posade zračnog prijevoznika ili radnike koji su mu upućeni na rad. Stoga sud države članice pred kojim su pokrenuti takvi sporovi, ako ne može nedvojbeno utvrditi „mjesto u kojemu zaposlenik obično obavlja posao” mora, kako bi provjerio vlastitu nadležnost, identificirati „mjesto iz kojeg” taj zaposlenik obavlja većinu svojih obveza prema poslodavcu. Kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 95. svojeg mišljenja, iz sudske prakse Suda također proizlazi da se radi konkretnog utvrđivanja tog mjesta nacionalni sud mora osloniti na skup indicija.

Kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točki 85. svojeg mišljenja, Sud je, što se tiče posebnosti poslovnih odnosa u sektoru prijevoza, u presudama od 15. ožujka 2011., Koelzsch (C-29/10, EU:C:2011:151, t. 49.) i od 15. prosinca 2011., Voogsgeerd (C-384/10, EU:C:2011:842, t. 38. do 41.) iznio nekoliko pokazatelja koje nacionalni sudovi mogu uzeti u obzir. Ti sudovi moraju osobito utvrditi u kojoj se državi nalazi mjesto iz kojeg zaposlenik izvršava svoje zadaće u vezi s prijevozom, mjesto na koje se vraća nakon obavljanja svojih zadaća, prima upute o svojim zadaćama i organizira

svoj posao kao i mjesto u kojem se nalaze sredstva za rad. U tom pogledu u okolnostima poput onih u glavnom postupku i kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 102. svojeg mišljenja, također treba uzeti u obzir mjesto u kojem se nalaze zrakoplovi u kojima se obično obavlja posao.

(t. 58.-61., 63., 64.)

4. Članak 19. točku 2. podtočku (a) Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima treba tumačiti na način da se u slučaju postupka koji pokrene član posade zračnog prijevoznika ili član posade koji mu je upućen na rad i u svrhu utvrđivanja nadležnosti suda pred kojim je pokrenut postupak pojam „mjesto u kojemu zaposlenik obično obavlja posao” u smislu te odredbe ne može poistovjetiti s pojmom „domaća baza” u smislu Priloga III. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 3922/91 od 16. prosinca 1991. o usklađivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u području civilnog zrakoplovstva, kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1899/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006.

Međutim, pojam „domaća baza” važan je indicij za utvrđivanje „mjesta u kojem zaposlenik obično obavlja posao”. Naime, taj pojam definiran je u Prilogu III. Uredbi br. 3922/91, OPS-u 1.1095, kao mjesto iz kojeg član osoblja sustavno započinje svoj radni dan i mjesto gdje ga završava, organizirajući ondje svoj svakodnevni posao, i u blizini kojeg zaposlenici tijekom razdoblja izvršenja svojeg ugovora o radu imaju svoje boravište te stoje na raspolaganju zračnom prijevozniku. „Domaća baza” nije relevantna u svrhu utvrđivanja „mjesta iz kojeg zaposlenici obično obavljaju posao” samo u slučaju ako zahtjevi poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, uzimajući u obzir činjenične elemente svakog pojedinog slučaja, imaju užu poveznicu s mjestom koje nije „domaća baza” (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2002., Weber, C-37/00, EU:C:2002:122, t. 53. i analogijom presudu od 12. rujna 2013., Schlecker, C-64/12, EU:C:2013:551, t. 38. i navedenu sudsku praksu).

(t. 70., 73., 77. i izreka)

5. Vidjeti tekst odluke.

(t. 75., 76.)